U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyň: **a) L. N., b) nezl. M. U.**, obě zastoupeny JUDr. Petrem Šurkou, advokátem se sídlem Morseova 253, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobách proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2012, čj. OAM-26/ZA-ZA06-PA03-2012, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 2. 2013, čj. 29 Az 12/2012 – 89,

takto:

I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně podaly dne 26. 1. 2012 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný shora označeným rozhodnutím jim neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podaly žalobkyně žaloby, které však krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včasnými blanketními kasačními stížnostmi (jde o samostatné procesní úkony obsažené na jedné listině) napadají rozsudek krajského soudu z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V doplnění kasačních stížností stěžovatelky opětovně líčí svůj azylový příběh. Svoji výpověď doplňují o tvrzení, že nehoda, při níž byly stěžovatelky sraženy kolemjedoucím automobilem, byla cíleným aktem skupiny lidí napojených na vládnoucí garnituru. Stěžovatelky se staly terčem útoku proto, že manžel stěžovatelky ad a) začal spolupracovat se skupinou opozičních politiků zhruba 1,5 měsíce před nehodou. Dále uvádí, že byly z auta sledovány několika osobami. Neúměrný a šikanózní tlak, vyvinutý na stěžovatelku ad a) po nehodě, pramení ze skutečnosti, že je gruzínského původu. V pozadí tohoto tlaku stály vysoce postavené osoby politického života poltavského regionu. Stěžovatelky se domnívají, že celý akt měl být od samého počátku zastrašujícím prvkem v politickém boji mezi stávající politickou garniturou a opozicí, jenž se vymknul z mezí běžného zastrašování k těžkému ublížení na

zdraví. Stěžovatelky jsou toho názoru, že příčinou neadekvátního jednání ze strany státních orgánů, jakož i třetích osob je jejich gruzínský původ a politické aktivity manžela stěžovatelky a), resp. otce stěžovatelky b). Nesouhlasí se závěrem žalovaného, že celou situaci měly řešit s příslušnými místními orgány; jasně popsaly, jakým způsobem byly perzekuovány.

[3] Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnosti svým významem podstatně přesahují vlastní zájmy stěžovatelek. Pokud by tomu tak nebylo, musely by být kasační stížnosti podle citovaného ustanovení odmítnuty jako nepřijatelné.

[4] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou přístupná na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce nezbytné vyslovit též právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.

[5] Nejvyšší správní soud se nemohl zabývat námitkou, kterou stěžovatelky poukazují na to, že příčinou jejich pronásledování byly politické aktivity manžela stěžovatelky a). Tuto námitku stěžovatelky uvedly poprvé v doplnění kasačních stížností, ačkoliv jejímu uplatnění v řízení před krajským soudem nic nebránilo. V řízení před krajským soudem stěžovatelky spojovaly své potíže s orgány veřejné moci a zařízeními lékařské péče s národností stěžovatelky a), přičemž ve způsobené dopravní nehodě nespatřovaly žádný politicky motivovaný útok, nýbrž pouze náhodu. Teprve v řízení o kasačních stížnostech prezentují dopravní nehodu jako cílený akt politicky motivovaný, jehož záměrem bylo zastrašit manžela stěžovatelky a) a odradit ho od činnosti v politické opozici. Rovněž následné obtíže s orgány veřejné moci dávají stěžovatelky do souvislosti s politickou činností manžela stěžovatelky a). V řízení o kasační stížnosti nelze přihlédnout k důvodům, které nebyly řádně uplatněny již v řízení před krajským soudem, ačkoliv tomu nic nebránilo (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Lze jen doplnit, že ani v řízení před správním orgánem se stěžovatelky nezmínily o možném politickém pozadí celého incidentu. Přitom platí, že žadatel musí důvody a skutečnosti, pro něž žádá o udělení azylu, uvést již ve správním řízení (rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2003, čj. 3 Azs 23/2003 – 61, nebo usnesení ze dne 23. 4. 2008, čj. 1 Azs 10/2008 – 52, či usnesení ze dne 27. 5. 2009, čj. 6 Azs 20/2009 - 64).

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že azyl lze žadateli o mezinárodní ochranu udělit pouze tehdy, jestliže byl v zemi původu pronásledován, a to pro některý z důvodů výslovně uvedených v § 12 zákona o azylu. Jedním z těchto důvodů je i národnost pronásledované osoby.

[7] Stěžovatelky ve svém líčení událostí, jež je přinutily k odchodu ze země původu, uvedly tři skupiny aktů, které považují za útoky a z nichž rezonuje jejich obava ze závažné

újmy. Prvním útokem je sražení stěžovatelek automobilem užívaným vlivným regionálním politikem. Druhá skupina aktů souvisí s nedbalým vyšetřováním nehody, údajně nezákonnými rozhodnutími soudu a nečinností prokuratury. Třetí skupina aktů spočívá v zastrašování a vyhrožování rodině stěžovatelky a) a nátlaku na ni.

[8] Pokud jde o první „útok“, ten nebyl motivován gruzínskou národností stěžovatelky a). Tento čin, jak jej v řízení o udělení mezinárodní ochrany líčily stěžovatelky, nebyl cílený a došlo k němu shodou okolností. Uvedený závěr je podpořen tvrzením stěžovatelek, že po dopravní nehodě byly kontaktovány viníkem nehody, jenž jim nabídl finanční kompenzaci. Mělo-li by jít o výhružný čin, jehož účelem by bylo zastrašit rodinu stěžovatelky a), nebyla by následně rodina kontaktována viníkem nehody s nabídkou finanční kompenzace výměnou za příslib mlčení o nehodě.

[9] Druhá skupina aktů, jež byla završena vydáním dvou rozhodnutí soudu, které podezřelého z deliktu spočívajícího ve sražení stěžovatelek automobilem zprostily obžaloby, rovněž nemá souvislost s národností stěžovatelky a). Nejvyšší správní soud není povolán k tomu, aby hodnotil zákonnost postupu a rozhodnutí orgánů veřejné moci Ukrajiny. Z tvrzení stěžovatelek uvedených v řízení před žalovaným ovšem neplyne, že by postup těchto orgánů byl ovlivněn národnostním původem stěžovatelky a). Nezákonný postup těchto orgánů byl dle stěžovatelek důsledkem toho, že podezřelým (posléze i obviněným) byl významný regionální politik. Dále se lze ztotožnit s krajským soudem v tom, že ačkoliv stěžovatelka a) využila několika prostředků ochrany, které jí dávalo vnitrostátní právo země původu k dispozici, nebyla v tom zcela důsledná, neboť nevyužila opravného prostředku proti druhému z rozhodnutí soudu. Nelze proto hovořit o vyčerpání prostředků ochrany.

[10] Pokud jde o třetí skupinu útoků, tj. zastrašování ze strany neznámých osob (z nichž jeden měl být policejním majorem), je pravdou, že v této souvislosti stěžovatelka a) uváděla nacionálně motivovaný podtext, resp. národnostně laděné nadávky. Z kontextu celého příběhu ovšem vyplývá, že národnost stěžovatelky a) nebyla rozhodující okolností, pro niž jí bylo vyhrožováno, nýbrž spíše podružným důvodem. Jak Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, není v moci státu zabránit projevům špatných lidských vlastností, ať už pramení z osobní zášti vůči jednotlivci nebo z historického resentimentu vůči skupině obyvatel. Smyslem institutu azylu je ovšem poskytnout jednotlivci ochranu před těmi nejzávažnějšími úzce vymezenými zásahy do jejich lidských práv, pokud to v jejich vlastní zemi není možné, nikoli uchránit je před lidskou zlobou a netolerancí, které se ostatně v různých formách vyskytují ve všech lidských společenstvích (viz např. rozsudek ze dne 24. 5. 2006, čj. 1 Azs 149/2005 – 69). Důvodem nátlaku na rodinu stěžovatelky a), včetně zbití jejího manžela, byla ta skutečnost, že se domáhali svých práv, poukazovali na nesprávný postup policie a celý případ zveřejnily v tisku (viz zejména s. 6 protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany). Rovněž v těchto případech tak není naplněn požadovaný kauzální nexus mezi útoky a uváděným, azylově relevantním důvodem, neboť národnost stěžovatelky ad a) nebyla rozhodujícím důvodem zastrašování či nátlaku (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 – 70, č. 1749/2009 Sb. NSS).

[11] Dále je třeba doplnit, že ve vztahu ke třetí skupině aktů nevyužily stěžovatelky žádný z dostupných prostředků ochrany poskytovaných vnitrostátním právem země

původu. Zastrašování, nátlak ani zbití manžela stěžovatelky a) nebylo příslušným orgánům oznámeno. Z tvrzení stěžovatelek přitom vyplývá, že potíže měly pouze s lokálními policejními představiteli, kdežto osoby na centrální úrovni se případem nedostatečného vyšetřování nehody zabývaly (ombudsmanka, poslanec). Stěžovatelky u nich nalezly zastání (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004 – 41). Je tedy dán předpoklad, stěžovatelkami nevyvrácený, že jejich problémy byly lokálního charakteru. Pokud by se pokusily o vnitřní přesídlení, dostaly by se z dosahu lokálních představitelů veřejné moci. Pouhá skutečnost, že osoby, které stěžovatelkám vyhrožovaly, by si mohly zjistit novou adresu pobytu, automaticky neznamená, že by se stěžovatelky nemohly v novém místě domoci u veřejných orgánů ochrany před nátlakem.

[12] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnosti svým významem podstatně nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelek, neboť ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje odpověď na posuzované námitky. Krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnosti nepřijatelné a odmítl je podle § 104a s. ř. s.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu